

ΚΕΝΤΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΣΙΜΙΣΚΗ & ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ ΓΩΝΙΑ ΤΗΛ :

270727 – 222594 ΑΡΤΑΚΗΣ 12 – Κ. ΤΟΥΜΠΑ ΤΗΛ :

919113 – 949422 www.syghrono.gr

ΕΠΩΝΥΜΟ: .....

ΟΝΟΜΑ: .....

ΤΜΗΜΑ: .....

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: .....

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ 19/10/2014

Διονύσιος Σολωμός, Ο Κρητικός

3. [20]

1 Ακόμη εβάστουνε ή βροντή .....

Κι ή θάλασσα, πού σκίρτησε σαν το χοχλό πού βράζει,

Ησύχασε και έγινε όλο ησυχία και πάστρα,

Σαν περιβόλι ευώδησε κι εδέχτηκε όλα τ' άστρα·

5 Κάτι κρυφό μυστήριο εστένεψε τη φύση

Κάθε ομορφιά να στολιστεί και το θυμό ν' αφήσει.

Δεν ειν' πνοή στον ουρανό, στη θάλασσα, φουσώντας

Ούτε όσο κάνει στον ανθό η μέλισσα περνώντας,

Όμως κοντά στην κορασιά, πού μ' έσφιξε κι εχάρη,

10 Εσειότουν τ' ολοστρόγγυλο και λαγαρό φεγγάρι·

Και ξετυλίζει ογλήγορα κάτι που εκείθε βγαίνει,

Κι ομπρός μου ιδού πού βρέθηκε μία φεγγαροντυμένη.

Έτρεμε το δροσάτο φως στη θεϊκιά θωριά της,

Στα μάτια της τα ολόμαυρα και στα χρυσά μαλλιά της.

4. [21]

Εκοίταξε τα' αστέρια, κι εκείνα αναγάλιασαν,
Και την αχτινοβόλησαν και δεν την εσκεπάσαν·
Κι από το πέλαο, που πατεί χωρίς να το σουφρώνει,
Κυπαρισσένιο ανάερα τ' ανάστημα σηκώνει,
5 Κι ανεί τς αγκάλες μ' έρωτα και με ταπεινοσύνη,
Κι έδειξε πάσαν ομορφιά και πάσαν καλοσύνη.
Τότε από φως μεσημερνό ή νύχτα πλημμυρίζει,
Κι η χτίσις έγινε ναός πού ολούθε λαμπυρίζει.
Τέλος σ' εμέ πού βρίσκομουν ομπρός της μες στα ρείθρα,
10 Καταπώς στέκει στο Βοριά η πετροκαλαμίθρα,
Όχι στην κόρη, αλλά σ' εμέ την κεφαλή της κλίνει·
Την κοίταζα ό βαριόμοιρος, μ' έκοίταζε κι εκείνη.

Ερωτήσεις

1. Έχει διατυπωθεί η άποψη ότι ο Κρητικός είναι μια βαθύτατα λυρική σύνθεση. Ποια είναι τα στοιχεία που επιβεβαιώνουν τη θέση αυτή; Να δώσετε 3 παραδείγματα από το απόσπασμα.

(μονάδες 15)

2. Στους ακόλουθους στίχους να εντοπίσετε 5 σχήματα λόγου και να εξηγήσετε πώς λειτουργούν σε σχέση με το περιεχόμενο του ποιήματος.

«Κι ομπρός μου ιδού που βρέθηκε μια φεγγαροντυμένη.

Έτρεμε το δροσάτο φως στη θεϊκιά θωριά της,

Στα μάτια της τα ολόμαυρα και στα χρυσά μαλλιά της.»

(μονάδες 20)

3. «Η φεγγαροντυμένη, λοιπόν, αποτελεί μια προσπάθεια σύνθεσης ενός πλάσματος φανταστικού, μιας εικόνας ποιητικής, που θα συνασπίζει τις τρεις διαστάσεις του φυσικού: την εξωτερική φύση, τον ηθικοπνευματικό χαρακτήρα του ανθρώπου και το Θεό...»

[Βαγγέλης Αθανασόπουλος, «Φως-Σώμα: Φως και Υπερβατική Σωματικότητα στο Ποιητικό Τοπίο του Σολωμού»]

Να αιτιολογήσετε την παραπάνω άποψη με βάση το απόσπασμα του ποιήματος που σας δόθηκε.

(μονάδες 20)

4. Να σχολιάσετε σε μία παράγραφο (100-120 λέξεων) το περιεχόμενο των ακόλουθων στίχων.

«Τέλος σ' εμέ που βρίσκoυν ομπρός της μες στα ρείθρα,
Καταπώς στέκει στο Βορρά η πετροκαλαμίθρα,
Όχι στην κόρη, αλλά σ' εμέ την κεφαλή της κλίνει·
Την κοίταζα ο βαριόμοιρος, μ' εκοίταζε κι εκείνη.»

(μονάδες 25)

5. Να εντοπίσετε ομοιότητες και διαφορές ως προς το περιεχόμενο ανάμεσα στο απόσπασμα από τον Κρητικό του Σολωμού και το ποίημα του Άγγελου Σικελιανού, Το τραγούδι της Καλυψώς.

Άγγελος Σικελιανός «Το τραγούδι της Καλυψώς» [απόσπασμα]

1 Το ευρύχωρο άντρο, γιόμιζεν από τα κυπαρίσσια

Μιαν ήρεμη ευωδιά –

Κι από των ξέρρηχων φυκιών την ακροπελαγίσια

Πνοήν, η θεία βραδυά.

5 Έτσι, ως μπροστά της έπλεγε, μιά κι' άλληνε πλεξούδα,

Γιομάτη και χρυσή,

Αργά, το ηλιοβασίλεμμα, η Νύφη, ορτή, τραγούδα

Και βόγγαε το νησί.

Και καθώς πλέρια στα πυκνά του δάσου, αχτίδα να μπει,

10 Στο γέρσιμο του Ηλιού,

Μέσα της ξάφνου απόκρυφος χορός φτεράει και λάμπει

Στο διάνεμα πουλιού –

Κι' απ' την ισκιά ζερβόδεξα, στων μούσκλων τα βελούδα,

Αν την ακουμπά ο κρουνός,

15 Άγνωρη ανάβρα ολόγυρα σαλεύει η πεταλούδα

Και κόσμος εαρινός

Μ' ανεβρυτό περνάει φτερό κι ανεβοκατεβαίνει

Στη φλόγινη αστραπή

Χρυσός, πρασινογάλανος, φωτιά, σε μαγεμένη

20 Διαβατική σιωπή –

Κι όπως, αν γύρει στ' ανοιχτά, σε πέλαγο ή σε κάμπο,

Τα πάντα διαπερνά,

Τα ξερά 'γκάθια διάφωτα με κρουσταλλένιο λάμπο

Σαλεύουν φωτεινά,

25 Τ' άσπρα τα πέλαα των σταχυών και τα βουνά, τελειώνει

Με διαμαντένια ακμή –

Κ' αχτίδα σα βροχόσταλα στου πεύκου το βελόνι
Γλιστράει κάθε στιγμή,
Γ' άγριο το κύμα, ως τάλογο, που ωρτώθη στα καπούλια
30 Κρεμάει – κι' από ψηλά,
Σα βρύση αφίνει τον αφρόν, από άμετρα κανούλια,
Φλογάτος να κυλά,
Έτσι, απ' την άκρατη λαμπρή φωνήν, ό,τι διαβαίνει,
Διαβαίνει δίχως σκιά
35 Και στις αθάνατης χαράς τον ήλιον ανεβαίνει
Που τραγουδά η Θεά –
Και μ' άγνωρο βαθύ παλμό τριγύρα σταματάνε
Στη βαθουλή σπηλιά,
Γ' αλάφια Διοκαταίβατα, να ποτιστούνε ως πάνε
40 Και τα τρανά πουλιά,
«Λαμπρέ θνητέ σε χαιρετώ· – Σου θέρισε, σα στάχια
Τα κύματα μακριά
Η ευκή μου· και τραβήχτηκε, πάνω απ' τα μαύρα βράχια
Η θλιβερή σου σκιά.
45 Με το καλόν οπ' ώφυγες και πια δε σου προσμένω
Τα μέλη τα γερά,
Οπ' ώσβυνα τον πόθο σου, σα σίδερο αναμμένο
Μέσα στα κρύα νερά –
Μαζί σου, αν γεύτηκα, θνητέ, της γης αδρό σα μέλι
50 Στη βαθουλή σπηλιά,
Των Ολυμπίων τον έρωτα κιάν ένιωσες στα μέλη
Σε αργόπορη αγκαλιά,
Δε χάρηκες μ' ελεύτερη καρδιά, με αστρίτη μάτι,
Τη θεϊκή μου ορμή
55 Που ως κύμα εγγίστρα απάνω σου – κι' η νοσταλγία σ' επάτει,
Για μιας θνητής κορμί;

...

διάνεμα = νεύμα

μούσκλα = βρύα

κρουνός = βρύση

ανάβρα = πηγή νερού που αναβλύζει

(μονάδες 20)